

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARĂDULUI

APARE DUMINECA

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHĂNDU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
STR. EMINESCU 18

Două hotărâri epocale ale Sfântului Sinod român

„Nihil sine Deo“

— Comunicatul dela 3 Martie a. c., al Sfântului Sinod —

I

In timpul din urmă s'au ridicat voci care cer ca preotul să-și limiteze toată activitatea la altar; să iasă cu totul din mijlocul vieții, sau să nu aibă nici o atitudine determinată de caracterul său de slujitor al lui Hristos și al Bisericii

Aceasta dorință, Biserica și preoțimea ei nu o poate împlini. Dacă în trecut, când o fost aproape singurul factor ocrotitor și îndrumător, a știut să scoată la liman neamul românesc, nu înțelegem de ce se manifestă astăzi atâta neîncredere în acțiunea ei în mijlocul vieții românești. Dragostea ei pentru neamul nostru, cu care s'a împletit intim și indisolubil într'un trecut atât de îndelungat, nu poate fi astăzi omorâtă de ceice nu iubesc prezența ei la tot pasul.

Afară de aceasta însăși învățătura ortodoxă, Creștinismul nealterat și nedeiat, impune Bisericii grija de viața totalitară a neamului în mijlocul căruia a fost trimisă de Dumnezeu.

Biserica nu are numai funcția de a se ruga, ci și de a învăța pe oameni, cum să-și îndrumeze viața în toate domeniile ei, pentru a înalța spre ținta cea singură fericită: viața de veci.

Biserica are o concepție despre existență și — determinat de aceasta — un program etic de viață omenească. Ea nu va interveni în lupta dintre partidele politice pentru a declara pe unul mai bun ca pe celălalt, atunci când ele nu se depărtează decât în metode și nu vin în contradicție cu programul etic al Bisericii. Dar are dreptul să-și intensifice ac-

țiunea pentru adâncirea concepției creștine și a moralei creștine în straturile poporului român, inclusiv partidele politice și să ia chiar atitudine combativă față de acele acțiuni care, sub masca politică, propagă concepții de viață și programe etice opuse Creștinismului.

II

Din concepția creștină despre existență și din morala creștină credem că putem deduce, pentru împrejurările dela noi și de acum, următorul program, de care am vrea să ținem seamă întreaga obște românească, toate partidele politice și pe linia căruia Biserica va milita în mijlocul neamului:

1. *Toată viața individuală socială, culturală, școlară, economică din Statul nostru trebuie adusă și ținută într'o legătură strânsă cu Dumnezeu, prin Fiul Său Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Să facem să dispară spiritul secularist, indiferentist sau chiar ostil față de Dumnezeu. Să sădăm în oameni convingerea, că nimic serios nu se poate face pentru înălțarea neamului fără Dumnezeu. „Nihil sine Deo“ e deviza Coroanei române.*

2. *Statul nostru este un Stat român, alcătuit cu jertfe fără seamăn de națiunea română, pentru păstrarea, întărirea și înobilarea ei, pentru desvoltarea însușirilor fizice și sufletești, ca să se poată ridica la un nivel cât mai înalt prestigiul ei politic și spiritual. Toate legile, acțiunile, ideile Statului și din cuprinsul lui au să fie subordonate binelui durabil al națiunii, sau cel puțin să n'o păgubească. Nu plăcerile sau ambițiile de moment, ale celor lacomi, sau ale masei ațâțate în chip de-*

magoric, vor fi determinante în activitatea Statului, c. binele peste veacuri al neamului.

3. Toată viața neamului trebuie ajutată prin exemplu de sus și prin îndrumarea serioasă, ca să curgă după norma virtuților creștine. Rugăciunea, munca, cinstea, sobrietatea, spiritul de jertfă în folosul obștei sunt forțele care susțin sănătatea unui neam și măresc necontenit puterea. Tocmai virtuțile care pregătesc pe om pentru viața viitoare, sunt și acele care întăresc societățile omenești. Dar virtuțile acestea, ca să fieenerate trebuie să lumineze nu numai din lăturea folosului lor vremenic, ci mai ales din cea a folosului lor pentru viața vecinică.

4. În conformitate cu cele de mai înainte Biserica se opune acelei concepții, care face pe om să aspire numai după fericiri și paradisuri materiale, știind că orice fanatism și orice pasiune purtată de interese materiale face pe om o ființă coborâtă de la destinația ei. Numai lupta pentru cele spirituale înobilează pe om și-l duce spre progres.

5. Având grije de toți fiii neamului, Biserica reprobă individualismul hrăpareț, precum și orice acte de violență, teroare și brutalitate, dar și lupta de clasă, cerând legi și o viață românească inspirată de duhul fătăiei și al solidarității naționale. Individul să și folosească libertatea și puterile sale fizice și spirituale nu în direcții centrifugale, în folosul unui bine egoist, ci în direcția slujbei în folosul neamului. Personalitatea care slujește nu individul care se îmbogățește este idealul creștin. Clasele se întregesc și dăruiesc să înțeleagă a se iubi și a se ajuta a mădularele din trup.

6. Cetățenii de alte limbi și legi — după ce deveniți ilegal vor fi revizuiți — se vor bu-

cura de tratament legal și vor fi sprijiniți în silințele lor spre progres, dar supravegheați, ca să nu păgubească prin nimic națiunea română. Respectând drepturile tuturor cetățenilor, vom da existenței noastre politice toată formația și consistența națională.

7. Pentru a săvârși această lucrare în folosul națiunii și al consolidării Statului român, avem neapărată nevoie de liniște, de bunăînțelegere și frățietate între toți fiii neamului și ai Țării, legați între oaltă prin respectul legilor, prin devotament către Suveran și către forma monarhică a Statului.

În grija părintească ce o purtăm pentru mântuirea sufletelor și pentru binele neamului și al Țării, acesta este gândul și îndemnul pe care l trimitem cu dragostea noastră ca păstori sufletești iubitorii cler și popor al sfintei noastre Biserici dreptmăritoare române.

Ca urmare a Comunicatului de mai sus, Sf. Sinod, răspunzând Ministrului Cultelor, D-lui Victor Iamandi în cauză, a fixat următoarele dispoziții de urmat din partea Clerului:

1. Preoții nu pot să utilizeze slujbele bisericesti — nici în biserică, nici afară de biserică — pentru sfârșiri de insigne ale partidelor, insigne care urmează să fie folosite în luptele politice dintre aceste partide.

2. Preoții nu vor lua jurământ de caracter politic și nu vor participa la acțiuni care după natura lor nu sunt conforme cu învățătura creștină.

3. În predicile lor din fața sf. altar, preoții vor propovedui învățăturile Sf. Evanghelii, evitând să amestec în aceste predici chestiuni, care privesc lupta dintre partidele politice.

4. Actele care vor contraveni acestor dispoziții vor fi supuși pedepselor disciplinare dela două până la depunere — conform art. 3. 17 și 18 din Regulamentul disciplinar în vigoare.

II

Sfântul Sinod Român osândește masoneria

COMUNICAT

Biserica osândește francmasoneria ca doctrină, ca organizație și ca metodă de lucru ocultă, și în special pentru următoarele motive:

Francmasoneria propagă necredința

1. Francmasoneria învață pe adeptii ei să renunțe la orice credință și adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnându-i să admită numai ceea ce descopere cu rațiunea lor. Ea propagă astfel necredința și lupta împotriva Creștinismului, ale cărui învățături sunt revelate de

Dumnezeu. Vândând pe câți mai mulți intelectuali să și-i facă membri și obișnuindu-i pe aceștia să renunțe la credința creștină, francmasoneria îi rupe dela Biserică, și având în vedere influența însemnată ce o au intelectuali asupra poporului, e de așteptat ca necredința să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. În fața propagandei anticreștine a acestei organizații, Biserica trebuie să răspundă cu o contrapropagandă.

2. Francmasoneria propagă o concepție despre lume panteist-naturalistă, reprobând

ideia unui Dumnezeu personal deosebit de lume și ideia omului ca persoană, deosebită, destinată nemuririi.

3. Din raționalismul și naturalismul său francmasoneria deduce, în mod consecvent, o morală pur laică, un învățământ laic, reprobând orice principiu moral „heteronom” și orice educație ce rezultă din credința religioasă și din destinația omului la o viață spirituală eternă. Materialismul și oportunismul cel mai cras în toate acțiunile omului este concluzia necesară din premisele masoneriei.

Francmasoneria consideră pe evrei superiori creștinilor

4. În lojile francmasonerie se adună la un loc evreii și creștinii, și francmasoneria susține că numai cei ce se adună în lojile ei cunosc adevărul și se înalță deasupra celorlalți oameni. Aceasta înseamnă, că Creștinismul nu dă un avantaj în ce privește cunoașterea adevărului și dobândirea mântuirii membrilor săi. Biserica nu poate privi impasibilă cum tocmai dușmanii de moarte ai lui Hristos să fie considerați într-o situație superioară creștinilor, din punct de vedere al cunoașterii adevărilor celor mai înalte și al mântuirii.

Francmasoneria vrea să se substituie creștinismului

5. Francmasoneria practică un cult asemănător celui al misterelor pre-creștine. Chiar dacă unii din adepții ei nu dau nici o însemnătate acestui cult, se vor găsi multe spirite mai naive, asupra cărora acest cult să exercite o oarecare forță quasi-religioasă. În orice caz prin acest cult francmasoneria vrea să se substituie oricărei alte religii, deci și Creștinismului.

În afară de motivele acestea de ordin religios, Biserica mai are în considerare și motive de ordin social, când întreprinde acțiunea sa contra francmasoneriei.

Francmasoneria subminează ordinea socială

6. Francmasoneria este un ferment de continuitate și subversivă subminare a ordinii sociale, prin aceea că își face din funcționarii Statului, din ofițeri, unelte subordonate altei autorități pământești, decât aceleia, care reprezintă ordinea stabilită vizibilă. Îi face unelte în mâna unor factori neștiuți încă nici de ei, având să lupte pentru idei și scopuri politice ce nu le cunosc. E o luptă nesinceră, pe la spate; niciodată nu există o siguranță în viața

Statului și în ordinea stabilită. E o luptă, ce ia în sprijinul ei minciuna și întunecul. Împotriva jurământului creștinesc, pe care acei funcționari l-au prestat Statului, ei dau un jurământ păgânesc.

7. Francmasoneria luptă împotriva legii naturale, voite de Dumnezeu, conform căreia omenirea e compusă din națiuni. Biserica ortodoxă, care a cultivat totdeauna specificul spiritual al națiunilor și le-a ajutat să-și dobândească libertatea și să-și mențină ființa primejdioasă de asupritori, nu admite această luptă pentru exterminarea varietății spirituale din sânul omenirii.

Măsuri ce se impun

Iar ca măsurile cele mai eficace, pe care Biserica înțelege să le ia împotriva acestui dușman al lui Dumnezeu, al ordinii sociale-morale și al națiunii, sânt următoarele :

1. O acțiune persistentă publicistică și orală de demascare a scopurilor și a activităților nefaste a acestei organizații.

2. Indemnarea intelectualilor români, cari se dovedesc a face parte din loji, să le părăsească. În caz contrar, „Frăția Ortodoxă Română”, extinsă pe toată țara, va fi îndemnată să izoleze pe cei ce preferă să rămână în loji.

Biserica le va refuza la moarte slujba înmormântării, în caz că până atunci nu se cădesc.

Deasemenea le va refuza prezența ca membri în corporațiile bisericesti.

3. Preoțimea va învăța poporul, ce scopuri urmărește acela, care e francmason și-l va sfătui să se ferească și să nu dea votul candidaților ce aparțin lojilor.

4. Sf. Sinod și toate corporațiile bisericesti și asociațiile religioase stăruite pe lângă guvernul român și corpurile legiuitoare: să aducă o lege pentru desființarea acestei organizații oculte. În caz că guvernul nu o va face, Sf. Sinod se va îngriji să fie adusă o astfel de lege din inițiativă parlamentară.

Și urmările....?

Reluăm firul ideilor din articolul nostru precedent, despre Zestrea și Libertatea Bisericii. Și ne întrebăm: cari au fost urmările — deocamdată, cele mai apropiate — ale faptului că Biserica Vechiului Regat, după smulgerea sa din starea de libertate și înzestrare, de cari se bucurase până la începutul veacului trecut?

Câteva indicații scurte, de istorie mult grăitoare împotriva râvnei unora de azi pentru o nouă și pripită legiferare bisericească, așa credem, vor fi de folos și cititorilor noștri, în primul loc.

Întrebării, ce am pus-o, îi răspundem cu o caracterizare făcută de d. N. Iorga: „*Viața canonică* deosebită, pe care o dusesse până atunci Biserica românească, e *înlăturată fără cruțare și fără pietate, fără simț istoric și fără înțelegere* a drepturilor, cari derivă din prescripții cu caracter nestrămutat și dintr'o practică de atâtea veacuri. Episcopii și mitropoliții se aleg de adunările obștești extraordinare, cuprinzând un număr covârșitor de laici, și Clerului nu-i mai revine decât sarcina de a-i sfinți după datină. Rânduiala seminariilor se prevede prin lege, ca și titlurile pe cari trebuie să le aibă viitorii preoți. Se pregătește în sfârșit o nouă administrație a întregii averi bisericești și creierea unui Ministeriu al Bisericii „Logofătul trebilor bisericești“¹⁾

Regimul din vremea Domnilor „regulamentari“, deci, se inaugura în sens cu totul opus vieții libere, de mai 'nainte a Bisericii. Iar stările acestea, de abatere dela vechea rânduială bună, se accentuează și mai mult sub Ion Cuza-Vodă.

Sub acest Domn, *alegerile episcopilor* se făceau după placul partidelor din Adunări sau din Divanurile ad-hoc, după jocul boerilor, influențele consulilor²⁾, reușind a se alege episcopi săraci, plecați către societatea mireană³⁾, cece atrase după sine desbrăcarea Bisericii de ori ce autonomie, putere și autoritate⁴⁾, un început de statificarea și laicizarea ei, de descălugărirea ei⁵⁾. Și mai adâncă decădere repede a Bisericii a început dela 1860, deoarece i-s'au tulburat cu desăvârșire rosturile bisericești și Statul s'a amestecat neconținut în socotelile ei bisericești⁶⁾.

Domnul Ion Cuza-Vodă, incurând după înscăunare, confiscă, cu ajutorul lui Mihail Cogălniceanu, mai întâi averile mănăstirilor chinoviale românești (1860) și numai mai târziu (1863) pe cele ale mănăstirilor închinete străinilor de peste frontieră. Dar, în politica sa contrară vechilor tradiții românești, el merse până acolo, de schimbă și *noul* sistem de alegere a chiriarhilor, prin sistemul de numire (1864) de către Domnul Țării, provocând intrarea țării și a Bisericii în raport de schismă față de

Patriarhia din Constantinopol, care reprezenta suprema autoritate bisericească⁷⁾. Și tot atunci, Cuza-Vodă mai introduse o inovație: pe cea a sinoadelor eparhiale, de clerici și laici, cari, nu odată degenerau în scandale, ce ajungeau și până în fața consulilor străini⁸⁾. În acest chip, episcopii nu mai veneau din minunate școale de mănăstiri, ca odinioară⁹⁾. Ei nu mai erau așa de buni pentru misiunea lor, fiindcă erau recrutați din: preoți de mir, profesori de seminarii, de licee, gimnazii, membri ai cluburilor (liberal și conservator)¹⁰⁾, și nu din mănăstirile pepiniere de arhieriei și ierarhi¹¹⁾

Urmările acestui fel de recrutare a Clerului înalt, cum au fost și alegerile celor doi mitropoliți: Ghenadie Petrescu al Ungro-Vlahiei și Partenie al Moldovei, au fost resimțite, până târziu și profund dureros pentru soartea și prestigiul Bisericii. Dar urmările nu se sfârșeau aci, nici după ce Domnul Carol I reuși să împace Biserica românească cu patriarhia din Constantinopol și, făcând să înceteze starea de „schismă“, dădu Bisericii o nouă lege de organizare (1872) și să-i exopereze autochefalia (1885).

Sistemul politic de suprematizarea Bisericii de către Stat a avut efecte rele și în alte privințe, după cum vom vedea.

Facultatea de teologie fu înființată (1885) aproape fără legătură cu Sf. Sinod, care, și el, avea dreptul de a-i recomanda pe profesorii de teologie, supuși de altfel întru toate Ministrului¹²⁾ și nu Sinodului, cum trebuia după regula bisericească, de a fi condusă facultatea, în spirit bisericesc, de arhieriei¹³⁾.

Seminariile, deși școale bisericești și pentru Biserica orânduite, încă au fost smulse de sub influența bisericească, în special prin legea dela 1864, care le trecu în organizarea generală a învățământului de Stat, rumpându-se legăturile lor firești cu Episcopatul și dându li-se o îndrumare mirenească, cu profesori luați numai pentru știință, și dintre laici¹⁴⁾ și uneori atei.

Să ascultăm, ce ne spune mai de aproape d. N. Iorga, despre ele: „Seminariile, căzute cu totul în mâna Statului, fură de mai mulțori

⁷⁾ N. Iorga: Ist. Bis. rom. II. 311 urm. ⁸⁾ Ibid. 313 ⁹⁾ Ibid: 317 și Tulburări bis: 35. ¹⁰⁾ Tulburări: 37—38. ¹¹⁾ Ibid. 40.

¹²⁾ N. Iorga: Ist. Bis. Rom. II. 315.

¹³⁾ Ibid. 317. — Profesorul Constantinescu Iași, judecat pentru comunism, a fost pus la catedră de facultatea teologică numai de Ministeriu și chiar *impotriva* votului Sfântului Sinod.

¹⁴⁾ Ibid. 308—9

¹⁾ N. Iorga Ist. Bis. Rom. vol. II (ed. I.) pag. 282. ²⁾ Ibid: 287. ³⁾ Ibid. ⁴⁾ Ibid: 288. ⁵⁾ Ibid. 306 ⁶⁾ N. Iorga: Tulburările bis. și Politicianismul pag. 13—14.

desorganizate și reorganizate. Prin deosebite legi se suprimară cele ce mai dăinuiau pelângă episcopii și, urmându-se tendinței de centralizare în toate, se păstrară numai două, la Iași și la București; un al treilea, cu caracter particular și avere proprie, a trebuit să rămâie cruțat, Seminarul Nifon¹⁵⁾. Și atunci nu mai era de mirat, că după derutarea Episcopatului, mai veni și ceea ce Clerului de mir, cu toate consecințele sale rele pentru sfântul Așezământ bisericesc, pentru disciplina Clerului și pentru grija de suflete.

Dar puterea Statului — care prin Noul Cod civil desub Cuza-Vodă (tradus din franțuzește, deci reproducând concepția antibisericească a Franței politice) mai luă Clerului atribuția de a judeca în chestii de nunți și de despărțenii, precum și actele stării civile, pe cari le îndeplinea până atunci Biserica, și-și rezerva să îngăduie cununii și între rude de sânge¹⁶⁾, — a intrat și mai adânc în viața bisericească, prin organe de ale sale și prin influinți neprielnice. Astfel *Consistoriile eparhiale* erau numite sub auspiciile autorității laice¹⁷⁾. Totuși, Ministeriul introduse și procurorii ecleziastici, după modul rusesc, în persoana *defensorilor*, cari reprezentau și ei o anumită nuanță politică a celui care numește¹⁸⁾. Nu mai puțin protopopii, se numeau cu voia ministrului de partid¹⁹⁾.

Iar Preoțimea? Trecută prin școli, cari aveau de stăpân Ministeriul și erau cu desăvârșire lipsite de binefăcătorul contact cu Chiriariul locului și cu autoritatea supremă canonică, întruchipată în Sfântul Sinod, s'a format răsleț și cu mai mult respect către Ministeriu, decât către Episcopat. Aceasta ca disciplină sufletească.

Din punct de vedere material, Preoțimea era ținută în situația tristă a unei Biserici desbrăcate și de averi, — nu numai de prestigiu — care nu-i putea veni în ajutor cu nimic, în afară de întreținerea din partea enoriașilor, în schimbul ierurgiilor săvârșite. Iar Statul, — care confiscase atâtea averi, dela eparhii și mitropolii și dela mănăstiri și chiar și dela unele biserici²⁰⁾, și le lăsă în mare parte să se irosească pe mână de potențați politici și de a-

derenți de partid, în loc de a fi făcut din ele un mare *fond religionar*, pentru Biserică, cum făcuseră Austriecii, în Bucovina²¹⁾ — d'abia prin Legea lui Tache Ionescu (1893) își aduse aminte, că are obligații și față de nenorociții slugitori duhovnicești, dela sate și din orașe, ai țării.

Toate aceste stări de lucruri ni erau, mult-puțin, cunoscute și nouă, celor din Ardeal cari, într'un chip nemărturisit în public dar sincer, atârnam cu sufletele și cu nădejile noastre de frații liberi. Acelea stări defavorabile ne constrâng la o comparație, pe care nu o facem bucuroși: În vreme ce noi, ardelenii, la adăpostul autonomiei bisericești proprii, ne vedeam de o tignită îndrumare a vieții bisericești și culturale și tăceam cu poporul și o școală de parlamentarism²²⁾, care tot mai mult i-se îngusta sub raportul vieții politice, dincolo, în Țara liberă politicește — ne doare să rostim acest adevăr — numai Biserica nu era liberă, din care pricină Statul o țara după sine, din experiment în experiment și, prin influența Politicianismului²³⁾, o îndepărta de misiunea Ei sfântă, până să ajungă pradă, prea de multe ori, scandalelor și anarhiei.

Se va înțelege, deci pentru ce Biserica Ardeleană a resistat așa de mult de a fi încadrată în acest „raport“ dintre Biserică și Stat, atunci când se trata, îndelung și cu temei, pentru creierea Legii și Statului de unificare și în forme administrative bisericești, deoarece sufletește eram de mult „unificați“!

«Dumineca Ortodoxiei.»

Și de asta dată, praznicul Ortodoxiei s'a ținut în proporții după cuviință, în întreagă eparhia ca și mai ales, la Arad.

Pe lângă marele sobor de preoți slugitori la sfântul altar, astadată Aradul ortodox a avut și un distins și plăcut oaspete dela Cluj, în persoana P. C. Sale Părintelui Dr. Ioan Vască, protodiacon și rector al Academiei teologice de acolo, care ni-a făcut plăcerea de a sluji și de a predica, în catedrală. Cuvântarea Sa, mezoasă și cu o aleasă și sigură predare — cari tradau pe profesorul de Teologie și în special pe cel de Cuvântare bisericească — a lăsat impresii adânci în rândurile credincioșilor, cari umpluseră catedrala, încadrând și pe reprezentanții autorităților locale. În după amiaza zilei P. C. Sa, care venise în-

¹⁵⁾ Ibid. 315.

¹⁶⁾ Ibid. 311.

¹⁷⁾ Ibid. 316.

¹⁸⁾ Ibid.

¹⁹⁾ Ibid. 315.

²⁰⁾ Așa, dela biserica „Obedeanu“ din Craiova, căreia d'abea acum i s'a făcut dreptate, redându-i se moșia (Vezi „Universul“, din febr. ori martie a. c.)

²¹⁾ N. Iorga: o. c. II. 283.

²²⁾ Cadrele organizației Bisericii ardeleni dădeau și posibilitățile unei *gospodării bisericești*, dela parohie și până la mitropolie — derutată azi prin cele două Legi de stat: Reforma agrară și Conversiunea.

²³⁾ N. Iorga: Tulburările... (pag. 130) „Politicianismul lacom, care a lpus ghiara i pe tot ce trăește în aceasta țară“.

coace ca invitat al Societății ortodoxe-naționale a femeilor române din loc, și-a ținut la Palatul Cultural o substanțială conferință despre „Religiozitatea poporului englez.” In decursul conferinței, — care a exhaustat în jumătatea dinții, istoric formajunel Statului, Bisericii și vieții religioase a poporului englez, — ni-a expus după aceea felul și manifestația adânc religioasă a poporului englez, dând și unii termini de comparație cu istoria și viața religioasă a poporului român, — pentruca de aci să tragă concluzii — cari ne-ar putea fi arătate, mai de aproape într'o conferință specială — cu privire la temeiurile de viață religioasă și de interese comune, cari tot mai mult se realizează, între poporul nostru și cel englez, în special pe terenul religios. Apropierea, prin comparație, dintre istoria bisericească a Românilor și a Anglo-saxonilor și aprecierea poporului nostru și a bisericii sale, din partea Bisericii anglicane, care vede în Biserica noastră tipul cel mai adevărat al ortodoxiei Răsăritului, au făcut ca Biserica anglicană să încerce o apropiere dogmatică tocmai față de noi și, prin noi, de întreaga Biserica Răsăritului.

Prin conferința aceasta, asistată de sala plină a Palatului cultural am avut prilejul să ne informăm într'o problemă de mare importanță și actualitate, în scurt, am prăznuit Duminica ortodoxiei, lărgindu-ne orientările și întărindu-ne în nădejdea despre marea biruință viitoare a Ortodoxiei noastre.

Incadrarea Preoției noastre în Legea Pensiiilor

Intr'o cronică scurtă din numărul nostru trecut semnalasem proiectul de lege pentru încadrarea funcționarilor eclesiastici, ai Mitropoliei noastre și ai celor unite, în legea generală a Pensiiilor.

Astăzi putem spune mai mult: Proiectul a fost trecut la Cameră, în 15 Martie, cu termen de aplicare pe 1. Aprilie a c.

Semnalăm marile și necontentitele străduinți în cauză, depuse de I. P. Sf. Sa Părintele Mitropolit Nicolae, care are merit covârșitor, din partea Bisericii noastre, după cum și ministrul: D-l Victor Iamandi dela Culte și D-l Mircea Cancicov dela Finanșe, cari au promovat rezolvarea chestiunii, cu largă înțelegere și mare grabă.

Suntem bucuroși de a li aduce, tuturor, mulțumita profundă a Bisericii și, în special, a Clerului eparhiei noastre.

Legea are textul următor :

LEGE

pentru încadrarea funcționarilor eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș în legea generală de pensiiuni.

Art. 1. Funcționarii eclesiastici (clerici și civili), ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, retribuiți din bugetul Statului, vor beneficia, cu începere dela 1 Aprilie 1937, de legea generală de pensiiuni din 1925, cu modificările ei.

Art. 2. Reținerile pentru pensie, convenite pe timpul servit în trecut până la 1 Aprilie 1937, se vor vărsa Casei generale de pensiiuni, în conformitate cu dispozițiunile art. 98 din legea generală de pensiiuni.

Pentru clerici, timpul util la pensie se consideră

dela data instalării lor în funcțiunea bisericească, iar pentru funcționarii civili, dela data intrării într'o funcțiune retribuită din bugetul Eparhiei, cu drept de pensie la fondul de pensie al Eparhiei respective, sau retribuită din bugetul Statului.

CertIFICATELE eliberate de către Eparhii, pentru dovedirea timpului servit, vor trebui să fie vizate de Ministerul Cultelor.

Art. 3. Fostii funcționari eclesiastici (clerici și civili), prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, care au trecut după Unire în serviciul Statului, județelor sau comunelor urbane, vor avea dreptul să-și valorifice, în condițiunile art. 2 din prezenta lege și cu aplicarea dispozițiunilor art. 98 din legea generală de pensiiuni, ca util la pensie, timpul ce au servit ca funcționari eclesiastici (clerici și civili).

Deciziunile fostelor comisii regionale și ale comisiilor de pensiiuni, date până la punerea în aplicare a prezentei legi, pentru cazurile de mai sus, se vor revizui de comisiunea de pensiiuni de pe lângă Casa generală de pensiiuni, dacă cei interesați vor face cerere de revizuire, în termen de 6 luni dela data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile astfel rectificate se vor plăti cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Art. 4. Pensionarii eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, ale căror drepturi au fost stabilite după 1 Octomvrie 1925 și care se vor găsi înscrși la pensie, în ziua de 1 Aprilie 1937, trec pe această dată, în bugetul Casei generale de pensiiuni, care le va stabili din nou drepturile cu începere dela aceeași dată, în conformitate cu legea generală de pensiiuni. Eparhiile sunt datoare a remite Casei generale de pensiiuni toate dosarele de stabilirea pensiiilor, precum și orice alte elemente necesare și prevăzute de legea generală de pensiiuni, care li se vor cere, cu privire la acești pensionari.

În cazul când pensia stabilită de Casa generală de pensiiuni ar fi mai mică decât cea primită dela Eparhie, plata diferenței rămâne în sarcina Eparhiei.

Pensionarii înscrși la pensie înainte de 1 Octomvrie 1925, rămân și pe viitor să fie plătiți din fondurile de pensiiuni și ajutoare ale Eparhiilor respective.

Art. 5. Drepturile la pensie ale urmașilor funcționarilor și pensionarilor prevăzuți în prezenta lege se vor stabili și revizui în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensiiuni și ale legii de față.

Art. 6. Punerea în retragere pentru limită de vârstă a funcționarilor prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, se va face numai cu începere dela 1 Aprilie 1938, și numai la cererea Consiliului eparhial respectiv.

Art. 7. Prezenta lege se pune în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1937.

Această lege s'a votat de Adunarea Deputaților în ședința dela 15 Martie anul 1937 și s'a adoptat cu unanimitate de una sută cinci voturi.

Vicepreședinte, P. Ghiță.

(L. S. A. D.)

Secretar, Dr. D. Rades.

Despre ce să predicăm

În **Dumineca III din post** (4 Aprilie), în legătură cu **Evanghelia** (dela **Marcu 8₃₄₋₉**) vom vorbi despre **Inchinarea cinstită și de viață făcătoare cruci**.

Precum la răsăritul întâlnim semne indicatoare, care arată încotro duce drumul și câtă distanță mai este până la țintă, așa și Biserica pune la jumătatea postului în fața creștinului chipul sfintei cruci.

Triodul ne explică pricina astfel:

a) „Fiindcă prin 40 de zile ale postului și noi oarecum ne răstignim, omoriți fiind de patimi; și avem întru noi supărare și simțire de mâhnire și de greutate, viețuind cu nepurtare de grijă și căzând; pentru aceasta se pune înaintea noastră cinstita și de viață făcătoarea cruce, ca cum ne-ar îndemna și ne-ar îmbărbăta și ne-ar ajuta nouă. De asemenea aducându-ne aminte de patimile Domnului Iisus Hristos și mângâindu ne pre noi”.

b) „Precum aceia, cari merg pe o cale grea și lungă, ostenindu-se de greutatea ei, dacă află unde-va vre-un copac rămușos și cu frunze multe, făcând umbră mare, ei șezând puțin se odihnesc și ca și cum s'ar înoi prin odihnă, fac și cealaltă rămășiță a cărei ce gândesc; așa și acum întru această vreme a postului, întru această cale grea și cu osteneală, este înfiptă și pusă crucea cea aducătoare de viață, dându ne nouă ușurare și răsuflare, sau întărire și făcând pre cei osteneții voșoi și ușori și pentru restul osteneții”.

c) „Precum s'a obișnuit a se face la venirea împăratului; că duc înainte steagul și sceptrul lui; așa și Domnul nostru Iisus Hristos, vrând să arate acea veselie, așa de mare pentru biruința morții... mai înainte a trimis sceptrul său, semnul cel împărălesc, adică crucea cea făcătoare de viață, care ne umple pre noi de veselie și de foarte mare țărnie și ne îmbărbătează a fi gata a primi și pre împăratul ce vine după dânsa”.

d) „Sfântul post de 40 zile este asemenea apei celei amare din Merra (Eșire 15₂₃₋₂₅). Și precum Moise a băgat un lemn în apă și o a îndulcit, așa și Dumnezeu cu lemnul cel de viață dătător al cinstită cruci îndulcește amarăciunea care ne pricinuește acest post”.

e) Mai putem explica și așa: „Crucea este un fel de pom al vieții; acel pom al vieții a fost sădit în mijlocul raiului. Dumnezeuștii părinți au pus lemnul crucii în mijlocul acestor sfinte 40 de zile, ca să ne aducă aminte lăcomia mănării lui Adam și ca să ne închipuiscă peirea și căderea acelui, printr'acest lemn de acum Noi însă mănâncând din acesta nu mai murim, ci vom fi vii”.

Din **Evanghelia** de astăzi, ca o solie din altă lume străbat în auzul nostru aceste cuvinte ale Mântuitorului: „Oricine voiește să vie după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze”. (**Marcu 8₃₄**). Fiecare din noi își are crucea sa.

Un creștin mereu cârtia împotriva lui Dumnezeu că e nedrept fiindcă a pus pe umerii lui o cruce prea grea, pe care n'o poate purta. Odată avu următorul vis: Se găsea într'o casă cu mai multe încăperi. În fiecare cameră erau cruci de diferite metale și dimensiuni. În prima de aur, în alta de argint, fer etc. Stăpânul casei îi spuse: „Alege și crucea ce-o poți duce cu tine”. Omul se repezi la prima cruce de aur, mare și massivă. Nici măcar n'o putu urni din loc. Merse rând pe rând la cruci de argint, aramă, oțel... dar nu putu ridica pe umeri decât o cruce de lemn, noduroasă.

Atunci stăpânul casei (Dumnezeu) îi grăi: „Vezi, povara fiecăreia e măsurată pentru cineva, și i-se potrivește numai pe umerii lui”.

Apost. Pavel zice: „Nu v'a apucat ispită care să fi fost peste puterea omenească. Dumnezeu e credincios! El nu va îngădui ca să fiți încercați mai mult de cât puteți; ci, odată cu ispita va face și albie ispitei, ca să puteți răbda”. (**I. Cor. 10₁₃**).

„Căci aceasta este bine primit, dacă cineva, cu gândul la Dumnezeu, suferă întristări, pătimind pe nedrept. Într'adevăr, ce laudă este, dacă, pentru greșală, primiți bătae, întru răbdare? Iar dacă, pentru binele făcut, veți pătimi și veți răbda, aceasta este bine primit la Dumnezeu. Ci spre aceasta ați fost chemați, că și Hristos a pățit pentru voi, lăsându-vă pildă, ca să urmați urmelor lui, care n'a săvârșit nici un păcat, nici s'a aflat vicleșug în gura lui, și care, ocărit fiind, nu răspundea cu ocară; dat la chnuri, nu amenința, ci se lăsa în știrea celui ce judecă cu dreptate”. (**I. Petru 2₁₉₋₂₄**).

În drumul de acum, spre Golgotha, se cade să cunoaștem **graiul crucii**.

Pe o lature a ei e scris: **jerțfă**, pe cealaltă **biruință**. Noi nu voim să primim pe cea dințai, însă fără de ea nu există biruință. „Cine se va rușina de Mine și de cuvintele mele... și fiul omului se va rușina de el, când va veni întru mărirea Tatălui său, cu sfinții îngeri”. (**Marcu 8₃₈**).

Crucea ne amintește istoria miraculoasă a mântuirii noastre.

Este armă și reazim în lupta cu diavolul.

Semnul ei pe frunte este pecete a împărăției lui Dumnezeu. (**Apcalips 7₃**).

Dela Botez până la mormânt să rămânem sub umbra ei, având-o pururea alături de noi, iar apoi strejă pe mormânt.

Să nu ne temem de cruce, pentru că în do ul ei strălucește totdeauna învierea și viața cea de veci.

Spicuri cu țalc

O vizitațiune canonică – la Eschimoși. Dr.

Stringer, episcop anglican din Canada, s'a întors de curând din vizitațiunea canonică făcută în regiunile polare, la Eschimoși. Preoții d'aici sunt și ei Eschimoși. Călătoria episcopului a fost plină de peripeții. Conducătorul caravanei îmbolnăvinduse, călătoria a trebuit să fie întreruptă în chiar mijlocul câmpiilor imense de zăpadă; iar până s'a întremat conducătorul, se isprăviseră și alimentele. Episcopul și ceice erau cu el, torturați de chinurile foamei, își măncașeră încălzămintele, iar peste trei luni, când sosi la reședință, fu slăbit cu 30 de kgme. La ce ostăneli și neajunsuri nu împinge râvna de a slugi Domnului!

Câne – minune. În Apus, credințioșia cânelui e imortalizată prin statui. Între câinii cei mai „merituoși” prin serviciile aduse omului, un loc de frunte ocupă Barry. El a trăit într'o mănăstire din Alpii Elveției și a fost instruit de călugări să salveze pe călătorii răfăciți printre munți, mai ales în timpul vifornitelor de zăpadă. Un astfel de drumeț, care rătăcise și el printre munți, neînțelegând buna intenție a cânelui ce se apropia de el pentru a-l salva, — l-a împușcat. Călu-

gării i-au ridicat o statuie mică, cu următorul epitaf. „Aici odihnește Barry, eroul, care pe patruzeci de oameni i-a scăpat dela moarte și în sfârșit el a fost omorât, de cel de al patruzecisiumulea salvat“.

Cea mai eroică faptă a lui Barry a fost salvarea unei fetițe italiene, care zăcea în nesimțire, aproape înghețată la marginea unei prăpastii. Cănele o linse mereu, până o deșteptă. Apoi cutia de salvare, ce-i atârna de grumaz, alăta timp i-a îmbiat-o, până ce fetița își dădu seama, Beu câteva stropuri de coniac, mănca puțin și își legă ranele. Cănele se așeză apoi în fața fetiței, trăgând-o mereu de hănușă. În cele din urmă, ea prinse curaj și încălecă, iar Barry, încet și cu mare băgare de seamă o duse la mânășfire.

Câtă distanță — să zicam și: morală! — dela hapsânii zilelor noastre, până la acel minunat Barry!

Illic

Cronică

Sfântul Sinod Românesc a avut în timpul din urmă, fericite prilejuri, de a-și afirma cuvântul și înalta autoritate în viața românească și pentru canalizarea ei — spre Hristos. E vorba de ultimele Sale hotărâri — în chestia atitudinilor Clerului în viața politică și de osândirea francmasoneriei, hotărâri de caracter epocal, întrucât, în primele se fixează doctrina socială-creștină a vieții românești în mijlocul rădăcirilor, profunde și multiple, care ne strică și primejduesc viața românească. Dar, totatunci, acelea hotărâri fixează doctrina sfintei Biserici și atitudinile de urmat, de către oricare român, de orice confesiune, în raport cu eresia comunistă, care-și are asociat sincer masoneria, întovărășite în ascuns pentru a distruge bazele Creștinismului și viața de Stat actuală, în favorul Iudaismului. Suntem fericiți că nemarcăm revelatoarele precizări de doctrină ortodoxă și de viață românească, fixate în hotărârile sinodale menționate, care au la temelie lor sufletul românesc curat și iscusința teologică de rară forță a I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru Nicolae.

*

Serbarea școlară de „Buna-vestire“, ce s'a ținut aici în ziua Bunei-vestiri a Maicii Domnului, a pornit dintr'un gând fericit al Prea Sfinției Sale Părintelui episcop Andrei. Acestui gând s'a alăturat Societatea ortodoxă a femeilor române arădane, dându-și toată contribuția pentru buna reușită. Serbarea s'a ținut la Palatul cultural, în dupăameaza zilei, cu un program foarte bogat și variat, care a început cu cântarea unisonă a întregii studențimi de școale secundare din Arad. Aceasta a executat irmosul „Cuvine-se cu adevărat“, după care a urmat cuvântul de deschidere, rezumativ, al părintelui consilier cultural Dr. Gh. Ciuhandu, care a grăit în numele P. Sf. Sale, absent, de asta dată, fiind încă reconvalescent. Au urmat alte 17 puncte de program: două disertații religioase (Ion A. Crișan, cl. VIII. liceul M. Nicoară, despre Maica Domnului și Ecat. Codău, cl. VII. lic. E. Gh.-Birta, despre Cultul Maicii Domnului); restul: coruri școlare și declamații religioase, între cari și poezii religioase,

declamate de autorii lor, studenți ei înșiși (M. Semlean, lic. comercial; Luc. Emândi școala normală; Nic. Popescu, lic. M. Nicoară). Toate corurile s'au afirmat bine, sub conducerea profesorilor lor de muzică, dnii: A. Popovici Racovișă, dș. Ana Stoica, S. Ageu, pr. V. Lugojan, pr. N. Bâru, dș. E. Pop (după ordinea din programă). Un reușit punct a fost și duetul lui Luiggi Cherubini „Ave Maria“, executat de surorile Ciuhandu (lic. comerc.) cu acompaniament de pian din partea dș. prof. A. Stoica. Aducem mulțumiri tuturor celorce au ostenit — cu instruirea corurilor și cu toată cea-laltă muncă desfășorată pentru frumoasa reușită a acestei serbări religioase-școlare, care s'a desfășurat normal și într'un timp relativ scurt, de cel mult un ceas și trei sferturi. Serbarea se va permanentiza, profitând de experiențele acestui început, ca și de marele interes al societății arădane, care a umplut marea sală a Palatului cultural. Din lipsă de spațiu numai alăta putem remarca despre decursul serbării.

*

Banatul — „cimitirul poporului românesc“: acest cuvânt greu l-a rostit d. prof. univ. S. Mehedinți într'o conferință a sa, ținută, în cadrele Asociației generale învățătoarești, la Cursurile dela Câmpu-Lung, vorbind despre viața Statului și a poporului român. A fost vorba și de scăderea nașterilor, în care privință Banatul e — fruntea. Adevărul acesta ne doare, de a-l mai spune. Dar el trebuie spus, acum și cu autoritatea competentă a învățatului nostru profesor, mare iubitor de neam. Resumatul conferinței îl găsim în revista „Căminul Școlii“, a Asoc. Inv. din jud. Covurlui (No. Ianuar—Febr.

*

„Ortodocși“ (?) nebotezați: Se spune că sunt și de aceștia. Și anume în chipul următor „făcuți“ cu ajutorul legii Cultelor, de care se abuzează. Legea prevede pentru treceri dela un cult la altul o anumită procedură, cunoscută, care după expirarea termenului legal se încheie cu socotirea celui trecut ca aparținând la cultul pentru care s'a pronunțat. Respectivul ofițer al stării civile dă la mâna celui interesat dovada necesară despre trecere dela confesiunea anterioară, la cea de a doua. În posesiunea dovezii cestela, noul „credincios“ nu-și mai bate capul cu aparținerea reală la noul cult. El este deajuns certificat, pentru a-și face treburile, dovedind, că dânsul e acum „ortodox“ și aparține religiei „dominante“. Și nici nu se mai botează la noi, deși unul și altul din acești fraudanți aparțin altor culte sau chiar Testamentului vechiu.

Sistemul acesta fraudulos a fost demascat de organul eparhial „Legea Românească“ dela Oradea. Rugăm pe careva din frații preoți dela Arad să examineze cazurile de treceri din orașul Arad și să le confrunteze, în special cu registrul botezațiilor.

Poate, vor trebui și niște demersuri, cu cari n'ar trebui să rămânem datori.

Confrontările de acest fel ar trebui să aibă loc în întreaga eparhia, în afară de orice ordin oficial, raportându-se autorității bisericesti.